

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 01 0 K 007438 14 Kž 14
Sarajevo, 06.11.2014. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Hadžiomeragić Malika kao predsjednika vijeća, Dodik Božidarke i Zlotrg Nidžare kao članova vijeća, uz sudjelovanje Šeta Mevlide kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog V.M., zbog krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi člana 22. prezetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, odlučujući o žalbama kantonalnog tužitelja u Bihaću i žalbi branitelja optuženog V.M., izjavljenim protiv presude Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 007438 13 K od 09.07.2014. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 06.11.2014. godine, u prisustvu federalnog tužitelja Halilović Muniba, optuženog V.M. i njegovog branitelja B.M., advokata iz B., donio je

P R E S U D U

Povodom žalbe branitelja optuženog V.M., a po službenoj dužnosti, u smislu člana 323. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, preinačava se presuda Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 007438 13 K od 09.07.2014. godine u odluci o kazni, pa se optuženi V.M., za krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi člana 22. prezetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, za koje je oglašen krivim prvostepenom presudom, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 9 (devet) godina.

U ostalom dijelu prvostepena presuda ostaje neizmijenjena.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 007438 13 K od 09.07.2014.godine optuženi V.M. oglašen je krivim zbog krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi člana 22. prezetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZ SFRJ), i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 10 (deset) godina, u koju kaznu mu je uračunato vrijeme provedeno u pritvoru počev od 22.02.2013. godine pa nadalje.

Istom presudom, a na osnovu člana 202. stav 4. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH), optuženi je oslobođen dužnosti naknade troškova krivičnog postupka, a temeljem odredbe člana 212. stav 3. ZKP FBiH, optuženi je solidarno obavezan da oštećenom Š.A., na ime naknade materijalne štete, isplati iznos od 6.300,00 KM u roku od 3 (tri) mjeseca od pravomoćnosti presude.

Protiv navedene presude žalbu je izjavio kantonalni tužitelj u Bihaću, zbog odluke o kazni, sa prijedlogom da se žalba uvaži i pobijana presuda preinači tako da se optuženom V.M. izrekne kazna zatvora u dužem vremenskom trajanju od onog izrečenog pobijanom presudom.

Žalbu je izjavio i branitelj optuženog, advokat B.M. iz B., zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona, i odluke o imovinskopравnom zahtjevu, sa prijedlogom da se pobijana presuda preinači tako da se optuženi oslobodi od optužbe, ili da se ona ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Branitelj optuženog je podnio i odgovor na žalbu kantonalnog tužitelja, sa prijedlogom da se ta žalba odbije kao neosnovana, a kantonalni tužitelj je u svom odgovoru na žalbu branitelja predložio da se žalba branitelja odbije kao neosnovana.

Federalni tužitelj je podneskom broj T01 0 KTRZZ 0003618 14 od 20.10.2014. godine predložio da se žalba kantonalnog tužitelja u Bihaću uvaži i pobijana presuda preinači tako da se optuženom V.M. izrekne kazna zatvora u dužem vremenskom trajanju od onog izrečenog pobijanom presudom, a da se žalba branitelja optuženog odbije kao neosnovana.

Na sjednici vijeća ovog suda, održanoj u smislu člana 319. ZKP FBiH, federalni tužitelj je u cijelosti ostao kod žalbe kantonalnog tužitelja u Bihaću (u daljem tekstu: tužitelj), zatim kod odgovora kantonalnog tužitelja na žalbu branitelja optuženog, kao i kod navoda i prijedloga iz pomenutog podneska, a branitelj optuženog je izjavio da u cijelosti ostaje kod osnova, razloga i prijedloga iz svoje žalbe, koju je i usmeno obrazložio. Izlažući žalbu, branitelj optuženog izašao je iz njenih okvira navodeći da pobijana presuda nema razloga o odlučnim činjenicama u pogledu postojanja oružanog sukoba između jedinica ARBiH i jedinica VRS, kao općeg obilježja krivičnog djela ratnog zločina, te da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, na što u žalbi nije ukazao. Međutim, kako takvo postupanje predstavlja ustvari dopunu žalbe izvan žalbenog roka, to se ovaj sud nije ni mogao upustiti u ispitivanje opravdanosti takvih žalbenih prigovora. Nadalje, branitelj optuženog je izjavio da ostaje kod odgovora koji je podnio na žalbu tužitelja, a optuženi je izjavio da u cijelosti prihvata kako navode žalbe i odgovora na žalbu koje je podnio njegov branitelj, tako i njegovo izlaganje na sjednici vijeća.

Ovaj sud je ispitao prvostepenu presudu u granicama žalbenih prigovora tužitelja, i branitelja optuženog u smislu člana 321. ZKP FBiH, kao i po službenoj dužnosti da li je na štetu optuženog povrijeđen krivični zakon, pa je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Pobijajući prvostepenu presudu zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, branitelj optuženog prigovara da je pobijanom presudom povrijeđeno pravo optuženog na odbranu, time što je prvostepeni sud povrijedio niz procesnih načela sadržanih u odredbama člana 2. stav 1., člana 3. stav 2., člana 14. stav 1. i 3., te čl. 15. i 16. ZKP FBiH. Kako žalbom nisu konkretno dovedene u vezu te navodne povrede pomenutih odredbi procesnog zakona, sa konkretnim žalbenim prigovorima, onda će ovaj sud te prigovore analizirati prema onome što iz sadržine žalbe proizilazi.

Tako se žalbom ukazuje da je u konkretnom predmetu istraga trajala 16 godina, da se ne može utvrditi kada je tačno istraga otvorena i da se optuženi nalazi u pritvoru od 22.02.2013.godine, pa sama dužina trajanja pritvora je bila od bitnog utjecaja na donošenje osuđujuće presude. Iz toga bi proizlazilo da se u žalbom u ovom dijelu ukazuje na povredu odredbe člana 14. stav 1. i 3. ZKP FBiH.

Ovaj sud nalazi da ovakvi žalbeni prigovori nisu osnovani.

S tim u vezi valja prvo podsjetiti da je odredbom člana 14. stav 1. ZKP FBiH propisano da osumnjičeni, odnosno optuženi, ima pravo da u najkraćem razumnom roku bude izveden pred sud i da mu bude suđeno bez odlaganja, a najkasnije u roku od jedne godine od potvrđivanja optužnice, dok je stavom 3. iste zakonske odredbe propisano da trajanje pritvora mora biti svedeno na najkraće nužno vrijeme. U konkretnom predmetu, optužnica je potvrđena 15.07.2013. godine, ročište za izjašnjenje o krivnji je održano dana 21.10.2013. godine. Iz toga slijedi da je od momenta potvrđivanja optužnice, do izvođenja optuženog pred sud radi izjašnjenja o krivnji proteklo 3 mjeseca i 6 dana, što po ocjeni ovog suda predstavlja sasvim razuman rok, a ovo tim više što se žalbom branitelja optuženog i ne iznose argumenti kojima bi se ukazalo zbog čega bi taj period u konkretnom slučaju bio neopravdano dug, odnosno, zbog čega smatra da optuženi nije izveden pred sud u razumnom roku. Slični razlozi vrijede i u pogledu dužine trajanja pritvora. Naime, žalba ničim nije konkretizirala zbog čega smatra da pritvor prema optuženom neopravdano dugo traje i da od momenta određivanja pritvora, prvostepeni sud nije postupao sa potrebnom hitnošću, odnosno, zbog čega bi se dužina trajanja pritvora mogla dovesti u bilo kakvu vezu sa donošenjem osuđujuće presude, pa takvi paušalni prigovori nisu ni mogli poslužiti kao osnov za preispitivanje pobijane presude.

Nadalje, branitelj optuženog u žalbi tvrdi da je optužnica potvrđena bez svih dokaza koji su u njoj pobrojani, a istovremeno, da su uz optužnicu bili priloženi dokazi koji u njoj nisu bili navedeni. Pri tome, iz žalbe se ne vidi sa kojom konkretnom odredbom ZKP FBiH se ovaj prigovor dovodi u vezu, o kojim konkretnim dokazima (koji su priloženi ili nisu priloženi) bi se radilo, te zbog čega bi sve to, po stanovištu žalbe, bilo od utjecaja na pravilno i zakonito presuđenje. Samim tim, jasno je da je i ovaj žalbeni prigovor posve paušalan i da kao takav ne može ni dovesti u pitanje pravilnost pobijane presude, a uz to, valja podsjetiti da, prema odredbi člana 296. stav 1. ZKP FBiH, sud svoju odluku zasniva na činjenicama i dokazima koji su izneseni na glavnom pretresu. Kako se u ovoj fazi krivičnog postupka (odlučivanje po žalbi na presudu), razmatra upravo ono što je u činjeničnom i procesnoppravnom smislu sadržano u prvostepenoj presudi, kao rezultat provedenog glavnog pretresa, te kako se u ovom dijelu žalba time i ne bavi, nego ukazuje na nešto što je glavnom pretresu prethodilo, (a i to bez ikakve

konkretizacije), onda je sasvim jasno da se ovaj sud u analizu takvih prigovora nije ni mogao upustiti.

Kada su u pitanju žalbeni prigovori o dužini trajanja istrage, ovaj sud iz sadržine žalbe zaključuje da se i njima zapravo želi ukazati na povredu prava optuženog na suđenje u razumnom roku. Međutim, valja primijetiti da su ovi prigovori sami sebi kontradiktorni, jer se prvo iznosi tvrdnja da je istraga trajala 16 godina, a odmah potom da se ne može tačno utvrditi kada je istraga otvorena, pa su onda takvi prigovori nepodobni za bilo kakvo preispitivanje njihove osnovanosti. Pored toga, iz spisa predmeta proizilazi da je istraga u konkretnom predmetu u odnosu na optuženog V.M. otvorena dana 16.10.2010. godine (tako što je proširena naredba o provođenju istrage protiv drugih 5 osumnjičenih osoba), da je optuženi lišen slobode dana 22.02.2013. godine, a da je optužnica protiv svih tih osoba, uključujući i optuženog V.M., podignuta dana 12.07.2013. godine, pa kako branitelj u žalbi ničim nije argumentirao zbog čega smatra da je trajanje istrage u periodu od 16.10.2010. godine do 12.07.2013. godine, bilo neopravdano dugo, odnosno, zbog čega bi to bilo od utjecaja na zakonito i pravilno presuđenje, onda se zbog takve žalbene paušalnosti ovaj sud nije ni mogao upustiti u razmatranje tog pitanja.

Branitelj žalbom dalje ukazuje da je prvostepeni sud povrijedio pravo na odbranu optuženom, jer je odbio prijedloge odbrane da se kao svjedoci odbrane saslušaju P. B., A.K., K.B. i N.B., kao i vještaci iz oblasti grafologije i psihologije.

Nasuprot tome, ovaj sud nalazi da optuženom nije povrijeđeno pravo na odbranu tokom prvostepenog krivičnog postupka i da su navedeni žalbeni prigovori njegovog branitelja neosnovani.

Prije svega, netačno se žalbom tvrdi da je odbijen prijedlog odbrane za saslušanje svjedoka B.P. Istina, prvostepeni je sud ovaj prijedlog prvobitno odbio, da bi nakon toga takvo rješenje stavio van snage i svjedok je saslušan na glavnom pretresu dana 08.07.2014. godine. Iz zapisnika o njegovom saslušanju jasno se vidi da je isti ispitan direktno od strane branitelja optuženog, a potom unakrsno od strane tužitelja, pa ne stoje ni žalbeni prigovori da je ovaj dokaz proveden kao dokaz suda, a ne kao dokaz odbrane. Također ne stoji ni žalbeni prigovor da je prvostepeni sud odbio prijedlog odbrane za saslušanje svjedoka B.K. Naime, iz zapisnika o glavnom pretresu od 03.06.2014. godine, jasno se vidi da je prijedlog za saslušanje ovog svjedoka usvojen, ali kako ovom svjedoku nisu bili uredno uručeni pozivi za glavni pretres, prvostepeni je sud odbio prijedlog odbrane za njegovo prinudno dovođenje. Dakle, ne radi se o odbijanju prijedloga odbrane za izvođenje dokaza, nego o odbijanju prijedloga za primjenu prinudnih mjera prema svjedoku, o čemu je prvostepeni sud u pobijanoj presudi (na strani 15. pasus 2.), naveo sasvim jasne razloge koje u cijelosti prihvaća i ovaj sud. Ovo tim više, što bi primjena prinudnih mjera prema svjedoku u situaciji kada za to nisu ispunjeni zakonski uvjeti, nedvojbeno predstavljala povredu njegovih zakonskih i konvencijskih prava. Stoga je pomenuta odluka prvostepenog suda pravilna i zakonita, i nije dovedena u pitanje navedenim žalbenim prigovorima branitelja optuženog.

Kada je u pitanju odbijanje prijedloga za saslušanje svjedoka K.A. i B.N., ovaj sud prvenstveno zapaža da su ovi svjedoci predloženi da svjedoče na okolnosti o tome šta su

čuli o izvršiteljima predmetnog krivičnog djela za koje se tereti optuženi V.M., odnosno, iznijeti svoja posredna saznanja da on (optuženi), nije učestvovao u učinjenju krivičnog djela za koje se tereti. Pri tome je o predmetnom krivičnom djelu, kao jedan od njegovih učinitelja, svjedočio B.P., kao svjedok odbrane (a nakon što je sa tužiteljstvom zaključio sporazum o priznanju krivnje), pa je isti u tom svom iskazu naveo da optuženi V.M. nije sa njim učestvovao u učinjenju djela, nego da su to bile druge osobe. Također, kao svjedok odbrane je svjedočio i B.M., o svojim posrednim saznanjima koja se tiču učinitelja konkretnog krivičnog djela, pa je isti u svom iskazu naveo, da mu je za vrijeme boravka u KPZ B., B.P. rekao kako optuženi V.M. nije učestvovao u učinjenju djela za koje se tereti. S tim u vezi, iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prijedlog odbrane za saslušanje svjedoka K.A. odbijen kao nepotreban jer je na iste okolnosti svjedočio B.M. (o posrednim saznanjima), a također i svjedok B.P. (o neposrednim saznanjima). Slijedom toga, ne mogu se prihvatiti žalbeni prigovori da je optuženom povrijeđeno pravo na odbranu time što je odbijen prijedlog da se saslušaju svjedoci K.A. i B.N., kada je na iste okolnosti saslušan neposredni svjedok B.P., a uz njega još jedan svjedok (B.M.), o saznanjima po čuvenju (koja je dobio upravo od B.P.). Pri tome, tačni su žalbeni navodi da u obrazloženju pobijane presude nisu dati razlozi zbog čega je odbijen prijedlog za saslušanje svjedoka B. N., no, kod ovakvog stanja stvari, sasvim je jasno da isti razlozi koji su u presudi navedeni u vezi sa odbijanjem saslušanja svjedoka K.A., vrijede i u odnosu na svjedoka B. N. Prema tome, kako su prihvaćeni i izvedeni dokazi odbrane saslušanjem navedenih svjedoka (B.P. i B.M.), onda se ne može uspjeti sa žalbenim prigovorom da je pravo na odbranu optuženom povrijeđeno usljed odbijanja da se na iste okolnosti (o tome šta su čuli od B.P.), saslušaju još dva svjedoka, a niti zbog toga što nisu dati razlozi za odbijanje saslušanja svjedoka B.N., jer je očigledno da se taj propust ne može pripisati proizvoljnom postupanju prvostepenog suda posljedicom koje bi bila učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka, kako se to žalbom branitelja želi prikazati.

Nadalje, ovaj sud je stava da pravo na odbranu optuženom nije povrijeđeno niti odbijanjem prijedloga odbrane za izvođenje dokaza po vještacima grafologu i psihijatru. Naime, i po ocjeni ovog suda, nepotrebno je bilo provoditi grafološko vještačenje potpisa osobe B.K. na materijalnom dokazu uloženom od strane odbrane (dozvola za putovanje na ime optuženog), kada taj potpis nije ni bio sporan, niti su isticani bilo kakvi prigovori s tim u vezi, o čemu su izneseni jasni i sasvim prihvatljivi razlozi u obrazloženju pobijane presude (na strani 15.pasus 2. i 3.). U pogledu žalbenih prigovora da odbrana nije tražila psihijatrijsko, već psihološko vještačenje, i da uračunljivost optuženog nije ni bila sporna, ovaj sud zapaža da iz zapisnika o glavnom pretresu održanom dana 03.06.2014. godine, proizilazi kako je branitelj optuženog tražio, između ostalog, da vještak utvrdi „vrstu i stepen i trajnost psihičke bolesti i njegovih sklonosti i mogućnosti shvatanja i upravljanja svojim postupcima u periodu izvršenja krivičnog djela“. Iz toga jasno slijedi da je odbrana tražila ovo vještačenje i radi utvrđivanja uračunljivosti optuženog u vrijeme učinjenja krivičnog djela, pa su netačni, a time i neosnovani, naprijed pomenuti žalbeni navodi. Iz istog zapisnika o glavnom pretresu proizilazi da je branitelj također tražio i vještačenje po psihologu koji bi proveo poligrafsko ispitivanje optuženog, i izjasnio se o sklonosti optuženog za izvršenje krivičnog djela ubistva u saučesništvu, što je prvostepeni sud također pravilno odbio. Naime, opće je poznato da se poligrafsko ispitivanje ne može koristiti kao dokaz u sudskom postupku, dok okolnost da je neko sklon ili nije sklon učinjenju krivičnog

djela, ne može niti potvrditi, niti opovrgnuti da je određena osoba konkretno krivično djelo učinila, odnosno, da ga nije učinila, pa je utvrđivanje takve činjenice u krivičnom postupku sasvim irelevantno. Slijedom toga, a kako je u pogledu odbijanja ovog prijedloga odbrane prvostepeni sud također naveo sasvim određene i prihvatljive razloge u obrazloženju pobijane presude (na str.14.pasus 6. i 15.pasus 1.), to nisu mogli biti prihvaćeni ni ovi žalbeni prigovori branitelja o povredi prava optuženog na odbranu.

Nisu osnovani niti žalbeni prigovori o navodnoj pristrasnosti prvostepenog suda prema optužbi, a na štetu odbrane. S tim u vezi u žalbi se ukazuje da Odjel za podršku svjedocima nije isplatio troškove prisustva na sud svjedokinji odbrane V.J., niti ju je kontaktirao, da odbrani nije uručena zabilješka o pokušaju ovog odjela da stupi u kontakt sa svjedokom B.K., da prvostepeni sud nije postavljao pitanja svjedocima optužbe (osim u jednom slučaju), dok je ispitivao svjedoke odbrane sa namjerom da ih diskreditira. Međutim, temeljem ovakvih žalbenih prigovora, ni na koji način nije dovedena u sumnju nepristrasnost prvostepenog suda. Naime, sud je ovlašten da svjedocima i vještacima postavlja pitanja u toku ispitivanja, a u cilju razjašnjenja pojedinih njihovih navoda, i to naročito onda kada su kroz direktno i unakrsno ispitivanje stranka, određene izjave ostale za sud nejasne. U konkretnom slučaju, pa i prema onome što se u žalbi navodi, sud je upravo tako i postupio, a primjeri na koje se u žalbi branitelj poziva, predstavljaju subjektivnu žalbenu interpretaciju koja, po ocjeni ovog suda, nije dovela u pitanje utisak objektivnosti i nepristrasnosti prvostepenog suda. Uostalom, iz stanja spisa proizilazi da odbrana tokom prvostepenog postupka nije istakla bilo kakve prigovore u tom pravcu, niti koristila mogućnost da zatraži izuzeće predsjednika ili nekog od članova sudskog vijeća, pa i cijelog vijeća, zbog sumnje u njihovu pristrasnost, nego se takvim prigovorima bavi tek u žalbi na pobijanu presudu. Slijedom svega navedenog, ovaj sud nalazi da ni ovi žalbeni prigovori nisu osnovani.

Pobijajući prvostepenu presudu zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjenjičnog stanja, branitelj prvenstveno opovrgava ocjenu prvostepenog suda o pouzdanosti iskaza svjedoka oštećenog Š.A. ukazujući na određene dijelove tog iskaza koji, po stanovištu žalbe, predstavljaju „važne činjenice“ (izgled optuženog, vrsta uniforme i oružja kojuge nosio, identifikacija lica po imenu „C.“, zatim identitet doktorice koja mu je nakon kritičnog događaja pružila prvu pomoć, da li je nekome rekao za identitet napadača prije davanja iskaza u tužiteljstvu i dr.).

Nasuprot tome, ovaj sud nalazi da je pravilno prvostepeni sud postupio kada je iskaz navedenog svjedoka ocijenio kao istinit, vjerodostojan i pouzdan, o čemu su dati jasni, i u svemu prihvatljivi razlozi u obrazloženju pobijane presude (na str.12. pasus 8. i 13. pasus 1. i 2.). Određene nedosljednosti u iskazu svjedoka, na koje se žalbom branitelja ukazuje, ne predstavljaju odlučne činjenice (kako se to žalbom želi prikazati), nego su one logična posljedica proteka vremena i preživljenog traumatskog iskustva, kako je to pravilno zaključio i prvostepeni sud, pa one nisu takvog značaja da bi se time dovela u pitanje vjerodostojnost ovog iskaza. Ovo naročito stoga što je taj iskaz pravilno doveden u vezu sa drugim dokazima, i to kako subjektivnim tako i objektivnim, a također je prvostepeni sud cijenio i iskaz saoptuženog B.P. koji je dat u svojstvu svjedoka kod tužitelja prilikom zaključivanja sporazuma o priznanju krivnje, te ga doveo u vezu sa navodima svjedoka Š.A.

S tim u vezi ovaj sud primjećuje da je iskaz B.P. koji je dao u svojstvu svjedoka kod tužitelja, uložen u sudski spis kao dokaz optužbe, čemu odbrana nije prigovarala, a niti je žalbom osporena mogućnost korištenja takvog iskaza u toku glavnog pretresa, pa se onda ovaj sud nije ni mogao upustiti u ocjenu pravilnosti takvog postupanja, obzirom da drugostepeni sud ne može po službenoj dužnosti preispitivati pravilnost procesnih postupaka izvan okvira žalbe.

Dakle, tačni su žalbeni navodi da je svjedok B.P., kao svjedok odbrane, drugačije svjedočio, navodeći da optuženi V.M. nije sa njim učestvovao u učinjenju predmetnog krivičnog djela, no prvostepeni sud taj iskaz nije prihvatio vjerodostojnim, o čemu su također dati jasni i određeni razlozi u obrazloženju pobijane presude (na str. 16. pasus 1. i 17. pasus 3.). I po ocjeni ovog suda, pravilna je takva ocjena prvostepenog suda, a posebno kada se ima u vidu da je isti u svom svjedočenju sam događaj opisao na isti način kao i svjedok oštećeni Š.A. a identično svom ranijem iskazu kod tužitelja, s tim da je kao svjedok odbrane naveo da sa njim u činjenju djela nisu učestvovali optuženi V.M. i „C.“, nego druge dvije osobe. Pri tome, ovaj svjedok nije dao logično i razumno objašnjenje za takvu izmjenu iskaza, nego je nakon predočenja ranijeg iskaza naveo da naveo da mu je „proradila savjest“, da je raniji iskaz dao „u nesvjesnom stanju“, da ne može to opisati i da je istina ono što je rekao kao svjedok odbrane. S tim u vezi, neosnovano se žalbom branitelja ukazuje da prvostepeni sud nije mogao svoje zaključke izvoditi temeljem sporazuma o priznanju krivnje koji je B.P. zaključio sa tužiteljem, jer taj dokaz (sporazum o priznanju krivnje), nije izveden od strane optužbe. Naime, tačno je da sporazum o priznanju krivnje sa jednim učiniteljem ne može biti dokaz u postupku protiv saučinitelja, ali ne zbog toga što nije uložen u spis, kako se to pogrešno žalbom smatra, nego iz sasvim drugih razloga. Međutim, u konkretnom slučaju prvostepeni sud svoju odluku i nije utemeljio na takvom dokazu, niti je taj dokaz izveden, nego se sudska odluka temelji u odlučujućem dijelu na iskazu svjedoka Š.A. koji je potvrđen iskazom B.P. datim kod tužitelja, a koje iskaze je prvostepeni sud cijenio vjerodostojnim. Stoga navedeni žalbeni prigovori nisu doveli u pitanje pravilnost činjeničnog stanja utvrđenog pobijanom presudom.

Branitelj u žalbi dalje postavlja pitanja o tome zbog čega istražni organi nisu imali saznanja o izvršiteljima krivičnog djela više od 10 godina, te zašto se to saznalo tek po svjedočenju oštećenog Š.A., kada je isti došao iz Š., pa stim u vezi ukazuje da su posredni svjedoci optužbe „poučavani“ da izjave daju sukladno izjavi oštećenog.

Ovakvi žalbeni prigovori paušalni su i ničim ne dovode u pitanje pravilnost činjeničnog stanja iz pobijane presude. Tvrdnje o navodnom „poučavanju svjedoka“ u istrazi ničim nisu argumentirane, niti je navedeni žalbeni prigovor potkrijepljen kakvim logičnim zaključivanjem u pogledu postavljenih pitanja, pa se i ovaj žalbeni prigovor ukazuje neosnovanim.

Nadalje, žalbom se ukazuje da optužba ničim nije osporila činjenice koje je odbrana dokazala materijalnim dokazom (dozvola za putovanje na ime optuženog, VP 7484 B.L.) u pogledu alibija optuženog: da je optuženi u vrijeme učinjenja krivičnog djela bio u matičnoj vojnoj jedinici, na osiguranju aerodroma M. kod L., te da se iz navedene dozvole vidi kako je prije i poslije kritičnog dana „izmiren sa hranom“.

Po ocjeni ovog suda, ni navedeni žalbeni prigovor nije doveo u pitanje pravilnost činjeničnog stanja utvrđenog pobijanom presudom. S tim u vezi, prvostepeni je sud naveo sasvim određene razloge (na strani 17. pasus 4.), cijeneći iskaz optuženog i navedeni materijalni dokaz odbrane (dozvola za putovanje na ime optuženog), te je našao da su isti neprihvatljivi, odnosno, da njima nisu osporeni suprotni dokazi optužbe. Prema navodima pobijane presude, prvostepeni je sud utvrdio da je optuženi imao poštedu od 22.11. do 27.11.1992. godine, što znači od 00 sati (tj. od ponoći) tog dana, kao i da je isti izmiren sa hranom do 22.11.1992. godine, te da zbog toga nije imao nikakvog razloga ostajati u kasarni na dan 22.11.1992. godine, kada taj dan nije imao pravo na ishranu, pa po ocjeni sudećeg vijeća taj dokument ne pruža alibi optuženom za vrijeme kada se inkriminirani događaj desio, tj. za 21.11.1992. godine oko 23,00 sati. Međutim, žalbom branitelja se ovakvi razlozi pobijane presude i ne osporavaju, nego se jedino tvrdi da „optužba ni jednim valjanim dokazom nije osporila vjerodostojnost činjenice iz materijalnih dokaza odbrane...“ Kod takvog stanja stvari, a imajući u vidu da je prvostepeni sud sve dokaze stranaka cijenio u skladu sa načelom slobodne ocjene dokaza, i to kako pojedinačno tako i u međusobnoj povezanosti, dajući za takvu svoju ocjenu konkretne razloge, a kako branitelj optuženog te razloge nije navedenim žalbenim prigovorima osporio, onda ni pravilnost činjeničnog stanja utvrđenog pobijanom presudom nije mogla biti dovedena u pitanje.

Žalbom branitelja također se ukazuje da oštećeni Š.A. nije bio očevidac ubistva supruge i punice, te da stoga „pred sudom nije izvršena individualizacija radnji izvršenja, čime je narušen princip subjektivne odgovornosti.“ Iako se to u žalbi izričito ne navodi, iz ovako formuliranog prigovora bi proizašlo da branitelj zapravo ukazuje kako nema dokaza o konkretnoj saizvršiteljskoj radnji optuženog, pa da stoga isti nije ni mogao biti oglašen krivim pobijanom presudom. Isti prigovor iznosi se i u dijelu žalbe pod brojem III (povrede krivičnog zakona), gdje branitelj ukazuje na dio iskaza svjedoka B. P. datog kod tužitelja, u kojem je isti potvrdio učešće optuženog V.M. u učinjenju krivičnog djela, ali je naveo da isti (V.M.), nije bio taj koji je ubio Š.F. i K.. Slijedom toga branitelj smatra da je povrijeđena odredba člana 22. preuzetog KZ SFRJ, kao i princip „in dubio pro reo“.

Ni ovi žalbeni prigovori nisu osnovani.

Tačno je naime da svjedok Š.A. nije bio očevidac lišenja života oštećenih, no to ne dovodi u pitanje pravilnost činjeničnih zaključaka prvostepenog suda o postupanju optuženog u učinjenju predmetnog krivičnog djela u svojstvu saizvršitelja. Naime, i po ocjeni ovog suda, prvostepeni je sud, i pored nedostatka neposrednih dokaza (očevidaca lišenja života oštećenih), sasvim pravilno utvrdio sve odlučne činjenice i okolnosti, te u obrazloženju pobijane presude naveo jasne i određene razloge, te indicijalne dokaze na kojima su oni zasnovani, a koji su međusobno čvrsto i logički povezani, te predstavljaju zatvoreni krug činjeničnih indicija koje sa sigurnošću upućuju na jedini mogući zaključak da je optuženi V.M., kao saizvršitelj, skupa sa B.P. (pravomoćno osuđen) i B.Ž. (za sada nedostupnim organima gonjenja), učinio krivično djelo za koje je oglašen krivim.

To jasno proizilazi iz iskaza svjedoka Š.A., čiji iskaz je i po ocjeni ovog suda jasan, uvjerljiv, i potvrđen drugim izvedenim dokazima, a iz kojeg nedvojbeno proizilazi da je

optuženi imao zajednički cilj sa B.P. i B.Ž. da oštećene liše života, koji cilj je manifestiran u nizu poduzetih radnji opisanih od strane pomenutog svjedoka (da su sva trojica učinitelja nasilno ušli u kuću oštećenih, da su zajednički zlostavljali ovog svjedoka tukući ga, a optuženi V.M. ga posjekao nožem, da su ga ispred kuće izveli B. P. i B.Ž. kako bi iskopao novac, dok je u kući ostao optuženi V.M., da je, nakon što je predao novac navedenoj dvojici pobjegao, te da je bježeći, čuo pucanj u kući). Takav iskaz potvrđen je i iskazom svjedoka B.P. datim kod tužitelja, s tim da je isti naveo kako on nije učinitelj ubistava, jer je bio van kuće sa oštećenim Š.A. kojeg je pokušao stići nakon što je pobjegao, a da su u kući sa oštećenima bili optuženi V.M. i B.Ž., da je čuo pucnje iz kuće, a da je kasnije čuo kako je ubistva počinio B.Ž. Stoga nije osnovan žalbeni prigovor da je svjedok B.P. izjavio kako ubistva nije počinio optuženi V.M., nego je samo naveo da je naknadno čuo kako je to učinio B.Ž. Pri tome, iz obdukcionog zapisnika proizilazi da je oštećena Š.F. lišena života pucanjem iz vatrenog oružja iz neposredne blizine, a da je oštećena K.F. usmrćena presijecanjem grkljana. S obzirom na takve okolnosti, koje je pravilno doveo u vezu prvostepeni sud, nije od odlučnog značaja to što nije utvrđeno koji od saizvršitelja je pucao, odnosno, upotrijebio nož, kada iz svih prethodno navedenih činjenica nedvojbeno proizilazi njihova svijest o zajedničkom djelovanju, te zajednički doprinos učinjenju krivičnog djela. Dakle, u konkretnom slučaju nije ni bilo neophodno utvrditi ko je od izvršitelja poduzeo radnju lišenja života oštećenih, pa tako ni utvrđivati konkretnu radnju optuženog V.M., kod okolnosti da je poduzeo sve one radnje koje su opisane u iskazima svjedoka Š.A., odnosno, B.P., a koje imaju odlučujući značaj u cijelom procesu izvršenja djela. Kako su sve te činjenice i okolnosti pravilno ocjenjene u skladu sa načelom slobodne ocjene dokaza, a branitelj optuženog nije ih navedenim žalbenim prigovorima doveo u pitanje kako pojedinačno tako ni u međusobnoj povezanosti, ovaj sud smatra da žalbeni prigovori o „narušavanju principa subjektivne odgovornosti“, odnosno, o povredi člana 22. preuzetog KZ SFRJ, nemaju utemeljenja.

Ne stoje ni žalbeni prigovori branitelja optuženog o povredi principa „in dubio pro reo“.

Naime, prema odredbi člana 3. stav 2. ZKP F BiH, sumnju u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja krivičnog djela, ili o kojima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, sud rješava presudom na način koji je povoljniji za optuženog. Iz toga slijedi da se činjenice koje su in peius optuženog, moraju utvrditi sa sigurnošću, tj. sud ne može sumnjati u njihovo postojanje, jer bi se u suprotnom radilo o neutvrđenim činjenicama, a što bi za posljedicu imalo i povredu principa in dubio pro reo. Međutim, ne može se uspjeti sa prigovorom da je u konkretnom slučaju navedeni princip povrijeđen, ukoliko iz obrazloženja pobijane presude nedvojbeno proizilazi da kod prvostepenog suda nije bilo sumnje o postojanju odlučnih činjenica, tj. o postupanju optuženog u svojstvu saizvršitelja predmetnog krivičnog djela, pa suprotni žalbeni prigovori nisu mogli biti uvaženi.

Ispitujući odluku o kazni koja je pobijanom presudom izrečena optuženom, u vezi sa žalbenim navodima tužitelja, i po službenoj dužnosti, u smislu člana 323. ZKP F BiH, ovaj sud je prvo pošao od žalbe tužitelja, te našao da je ista neosnovana.

Naime, iz te žalbe proizilazi da se ne spore utvrđene olakšavajuće ni otežavajuće okolnosti na strani optuženog koje je cijenio prvostepeni sud, ali da je veći značaj

trebalo dati okolnostima koje se odnose na jačinu ugrožavanja i povrede zaštićenog dobra, da su u konkretnom slučaju ubijena dva civila a prema trećem je izvršeno nečovječno postupanje i pljačka, zatim da je ubistvo civila izvršeno na okrutan i podmukao način, te da je djelo počinjeno u ratnim okolnostima i da je bilo planirano, pri čemu je iskorištena nemoć žrtava. Također tužitelj smatra da je olakšavajućim okolnostima prvostepeni sud dao prevelik značaj.

Ovakvi žalbeni prigovori tužitelja nisu osnovani.

Naime, učinjenje krivičnog djela u ratnim okolnostima već je obuhvaćeno samom inkriminacijom djela i zapriječenom kaznom za to djelo, pa se ne može dvostruko vrednovati i kod odmjeravanja kazne, dok je svim ostalim navedenim okolnostima, prvostepeni sud, i po ocjeni ovog suda, dao odgovarajući značaj, osim što je na štetu optuženog cijenio određene okolnosti koje nisu mogle biti vrednovane kao otežavajuće, o čemu će u nastavku biti više riječi.

Branitelj optuženog žalbom ne pobija prvostepenu presudu zbog odluke o kazni, međutim, kako je ta žalba uložena i zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, to je ovaj sud, postupajući u smislu člana 323. ZKP FBiH, pobijanu presudu ispitao po službenoj dužnosti te našao da je kazna zatvora koja je tom presudom izrečena optuženom, previsoko odmjerena. Ovo stoga što je prvostepeni sud na strani optuženog, pogrešno kao otežavajuće okolnosti cijenio to „da su građani bošnjačke narodnosti nad kojima je izvršeno ovo krivično djelo bili očito obespravljeni od strane lokalnih vlasti, što se vidi iz činjenica da se najteža krivična djela kao što su ubistva i teška povređivanja lica bošnjačke nacionalnosti nisu prijavljivala nadležnim organima niti procesuirala, iako je o tim krivičnim djelima prikupljan dokazni materijal.“ Naime, ovakve okolnosti su bile prateća pojava ratnih zbivanja na prostoru BiH, te se ne mogu pripisivati pojedincu, a time ni optuženom V.M., kao otežavajuće okolnosti kod učinjenja konkretnog krivičnog djela. Slijedom toga, ovaj sud je temeljem ovlaštenja iz člana 329. ZKP FBiH, prvostepenu presudu preinačio u odluci o kazni i optuženom izrekao kaznu zatvora u trajanju od 9 (devet) godina, koja po ocjeni ovog suda, u svemu odgovara težini učinjenog krivičnog djela i stepenu krivične odgovornosti optuženog kao njegovog učinitelja, i koja je dovoljna za ostvarenje svrhe kažnjavanja.

Naposlijetku, nisu osnovani ni prigovori iz žalbe branitelja optuženog kojima se prvostepena presuda pobija zbog odluke o imovinskopravnom zahtjevu.

Naime, žalbom se u tom dijelu jedino ukazuje da je optuženi poricao učinjenje krivičnog djela, te da je iskazu oštećenog prigovorio u smislu „error in persona“, pa da je netačna konstatacija pobijane presude da odbrana optuženog nije osporila činjenicu oduzimanja novca od oštećenog. Međutim, ovakvim žalbenim prigovorom zapravo se pobija činjenično stanje utvrđeno pobijanom presudom odnosno, zaključak prvostepenog suda o krivnji optuženog, (o čemu su već prethodno dati razlozi), ali se ne osporavaju konkretni razlozi niti odluka prvostepenog suda o imovinskopravnom zahtjevu. Stoga takvi žalbeni prigovori nisu doveli u pitanje pravilnost pobijane presude ni u dijelu odluke o imovinskopravnom zahtjevu, pa ih ovaj sud nije ni mogao uvažiti. Na osnovu svega izloženog, ovaj sud je u smislu člana 328. ZKP FBiH, žalbe tužitelja i branitelja optuženog odbio kao neosnovane, dok je temeljem odredbe člana 329. ZKP

FBiH u vezi sa članom 323. ZKP FBiH, povodom žalbe branitelja optuženog, a po službenoj dužnosti, pobijanu presudu preinačio u odluci o kazni i odlučio kao u izreci.

Zapisničar
Šeta Mevlida,s.r.

Predsjednik vijeća
Hadžiomerađić Malik,s.r.